

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

79. Quot modis probandum sit jure novo Tridentini jusp. quò ad proprietatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

valere electioni, ita ut quæ de hoc statuta sunt, plerumque etiam locum habeant in præsentatione secundum Gloss. in c. ultim. de elect. in 6. v. electione, vide proinde de super dicta quoad excommunicatos, aliæ censurâ Ecclesiasticâ irretitos.

Questio 76. An possessor juris patronatûs, cui vere dominium illius non competit, obtineat jura patronatûs, etiam post contestatam litem, intellige, motam super ipsum jus patronatûs, seu proprietatem juris patronatûs, & non super possessionem?

Respondeo ad primum affirmativè; dum est possessor bonæ fidei (qualis erit, dum probabilibus fundamentis credit patronatum sibi deberi. Castrop. n. 25. Azor. cit. q. 17. ex Abb. in c. consultationibus. b. r.) secus si malæ fidei; ita expressè cit. c. consult. Gonz. ad reg. mens. gl. 25. n. 6. cum communi, fructus enim rei debentur possessori bonæ fidei. c. gravi. de rest. spoliat. fructus autem juris patronatûs sunt præsentare clericum, honorificum locum tenere, &c. Et procedit id à fortiori, si dicatur cum Abb. Gonz. Azor. l. cit. præsentationem non esse tam fructum naturalem, quàm industrialem, ex eo, quòd patronus industriam apponere debeat, ut persona idonea nominetur, & intra tempus sibi concessum: cum fructus industrialis in omnium sententia debeatur possessori bonæ fidei; Castrop. ibidem ex Covar. v. resol. l. c. 10. n. 16. Unde jam præsentatus à tali, si aliud nihil obstat, est instituendus, & est præsentatio valida, & nullatenus annullanda, etiam postquam constiterit, jus patronatûs spectare ad alium, etiam si dicatur, præsentare esse fructum naturalem; nam possessor bonæ fidei non tenetur fructus naturales bonæ fidei consumptos restituere, nisi ex illis factus sit ditior; factâ autem præsentatione jam ille fructus juris patronatûs consumitur, neque patronus factus est ex illo ditior. Castrop. loc. cit. citans Abb. in c. consultation. in fine. Laym. ad c. querelam. de elect. n. 7. Corrad. l. 1. c. 6. n. 360.

2. Respondet ad secundum negativè Glm. c. cum venissent. de integ. restit. cui consentire videtur Laym. loc. cit. ed quòd, licet possessori fidei debeantur fructus rei post litem contestatam, seu lite pendente, quousque ea definiatur, ipse tamen eos accipiat sub obligatione restituendi vero Domino, si causâ cadat. Jam verò hanc obligationem subire nequeat possessor juris patronatûs; cum facta præsentatione, & institutione securâ, hæc revocari nequeat; & licet præsentatio revocari posset non secutâ institutione; cum tamen præsentatio ordinetur ad institutionem, illâ lite pendente inutiliter fieret, si lite pendente institui nequit præsentatus. Contrarium tamen tenet Castrop. loc. cit. Abb. in c. ex literis. b. r. n. 7. & 8. Azor. loc. cit. q. 18. ed quòd, dum possessor juris patronatûs factâ præsentatione cadit causâ, possit adhuc facere restitutionem, habendo causam præsentationem à se factam, quæ non propterea fit inutiliter; quòd autem non sequatur institutio, sed sufficiat eam sequi lite finitâ; quin & cum sequi possit lite adhuc pendente, institutio, esto, hæc fit irrevocabilis; id enim favore Ecclesiæ conceditur, ne ob litium longitudinem vacet diutius; insuper hujusmodi fructus, cum non consistat in commodo pecuniario, esto, possessor bonæ fidei alios fructus restituere teneatur, non videatur ad hujus fructus restitutionem obligari.

Questio 77. An, & qualiter jus presentandi ad prælaturas Ecclesiarum conventualium aut collegiatarum haberi possit per laicos?

Respondeo: id nequaquam iis competere, de quò dictum satis supra, nisi fortè de speciali privilegio Papæ, quâ ratione id competit regibus Hispaniarum. Laym. ad c. nullus. de elect. n. 14. & videre est in concilio Tolet. 12. c. 6. item regibus Galliæ concessa potestas Episcopos aliòsque prælatos nominandi & præsentandi summo Pontifici, ut videre est in Concil. Lateran. sub Leone X. sess. 11. in Epistola ipsius Leonis, cujus initium primitiva. Item regibus Poloniæ, de quo Laym. ad c. si archiepiscopus, de temp. ordin.

PARAGRAPHVS V.

Qualiter jus patronatûs probari debeat, & de eo constare, ut quis admittatur ad præsentandum.

Questio 78. Quotuplex sit probatio juris patronatûs in genere, hoc est tam ex privilegio, quàm ex jure communi habiti.

Respondeo duplex: una vera seu irrefragabilis; quando exhibetur publicum instrumentum, si-ve privilegii si-ve foundationis. Altera præsumpta, & nihilominus legitima, quæ assertur ex immemoriali quasi possessione & præscriptione; cum minor non sit virtus præscriptionis in nanciscendo dominio, quàm traditionis procedentis à vero Domino juxta l. traditionis. C. de pactis Lott. l. 2. q. 7. n. 27. & seq. citans Feder. de Senis cons. 234. n. 1. Paul. de Citad. trade jurep. 3. p. causa 5. n. 1. & 26.

Questio 79. Quot modis probetur, & probandum sit jure novo Tridentini Jus patronatûs quò ad proprietatem; de quasi possessione enim queretur postmodum, &c.

Respondeo: jus patronatûs privatorum, in quibus regulariter non præsumitur usurpatio, probandum tribus modis; nimirum vel ostendendo titulum ex fundatione, vel dotatione per authentica documenta, & alia à jure requisita vel per multiplicatas longissimo temporis cursu, qui hominum memoriam excedat, præsentationes vel alias secundum juris dispositionem.

2. Jus verò patronatûs in iis personis, in quibus id jus plerumque ex usurpatione potiùs acquisitum præsumi solet, quales sunt persona potentes, communitates, vel universitates, pleniorè & exactiorè ad docendum verum titulum requirit probationem, nec immemorialis temporis probatio aliter ei suffragatur, quàm si præter reliqua ad eam communia præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltè, quàm 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur, ita expressè decernit Trid. sess. 25. c. 9. ex quibus vides concilium quòd ad modum & formam probandi jus patronatûs privatorum nihil innovalle; ideòque proceditur cum regulis generalibus juris communis; quibus attenditur; ubi constat de explicito

plicito titulo foundationis, vel dotationis, vel de alio privilegio seu mixto, nulla cadit questio circa probationem, uti & tunc quod ad potentes nihil innovatum est. Card. de Luca in sum. juris. n. 50. De cetero autem concilium respectu potentium juris dispositionem alterasse, novamque formam rigorosam induxisse in eo eorum jure patronatus, quod ex sola diuturna possessione seu prescriptione acquisitum prætenditur, ob malam usurpationis presumptionem. C. de Luca. *ibid.* n. 57. Porro an, dum personæ potentes se non astringunt ad titulum resultantem à sola diuturna possessione, sed allegant, & probare volunt titulum explicitum foundationis vel dotationis, sufficiat probatio hujus tituli per testes, vel alias probationis species, diversa sunt opiniones, ut Card. de Luca *loc. cit.* n. 69. quarum utramque ait recipiendam respectivè pro qualitate facti, prout nimirum militat, vel excluditur illa suspicio, ob quam in potentibus hæc rigorosa forma inducta, idque pro judicis vel superioris prudenti arbitrio; unde jam in specie sit

Questio 80. Qualiter probetur jus patronatus privatorum per authenticum documentum, & alia à jure requisita; seu quid veniat hic nomine authentici documenti?

1. **R**espondeo: tametsi documentum nomen sit genericum, comprehendens tam scripturas authenticas & publicas trium vel duorum testium subscriptione vel præsentia confectas per manum publicam, quæ veniant nomine instrumenti, quàm probationes quasvis alias, quibus de veritate docemur. v.g. quæ fiunt per testes, etiam deponentes de tenore & amissione scripturæ: in præsentia tamen ad documentum arctari ad scripturam, & usurpatum à Tridentino pro instrumento, ne aliàs reliqua verba sequentia in dicto concilii decreto sint superflua, ut quid enim (si comprehenderentur aliæ probationes) subungere necesse erat: sive etiam ex multiplicatis præsentationibus, alijsq; secundum juris dispositionem. Castrop. *cit.* d. 2. p. 3. n. 3. citans Leon. in thes. for. Eccl. c. 21. n. 2. Barb. de pos. Ep. p. 3. alleg. 72. n. 22. Gonz. gl. 18 n. 32. In præsentia autem scriptura authentica erit Bulla Episcopi, seu consensus illius, in scripto concessus ad fundandam vel dotandam ecclesiam. Castrop. *ibid.* n. 2. citans Barb. ubi ante n. 24. Ricc. in pr. for. eccl. resol. 125. Quod si non originalis ipsa Bulla, sed solum illius exemplar & transumptum ostendatur, ut fidem faciat, debet habere à jure requisita in ejus confectioe, extractione, compulsatione juxta cap. cum p. Tabellio. de fide instrum. (de quibus optimè Covarr. pract. qq. c. 21. & Menoch. de arb. casu 87.) nimirum ut sit extractum auctoritate judicis, & cum citatione illorum, quorum interest, & insuper originale, nisi antiquissimum sit, recognoscendum, si de ejus fide dubitetur. Castrop. *ibidem*, citans Gonz. ubi ante à n. 40.

2. Porro dum dicta explicita & vera probatio haberi nequit, recurrendum ad præsumptivam seu adminiculativam. Inter quas prima est immemorialis vel centenaria (quæ immemoriali in hoc æquipollet) bene probata, absque eo, quod constet de initio, infecto, incompatibili; planum est enim eam sufficientem esse, etiam foundationis & dotationis; cum vi illius optimus & validior titulus allegari valeat. Nisi tamen hæc præsumptio à contraria probatione, vel fortiori præsumptione elidatur; quia nempe qualitas personæ dictam præsumptam pro-

babilitatem excludit, v.g. quod jus præsentandi Rectorem hospitalis esse consuevit penes pauperes ibi existentes; cum præsumi nequeat, eos fundasse hospitale aut dotasse. Card. Luca in sum. juris. p. 51.

Questio 81. Qualiter jus patronatus privatorum ex fundatione vel dotatione probetur ex præsentationibus multiplicatis per antiquissimum temporis cursum; ubi maximè petitur, quot præsentationes requirantur, & qualiter earum immemoriale probetur?

1. **R**espondeo ad primū: ad hoc requiri ad minus præsentationes tres; sed quod dictio *multiplex* in sua propria significatione non videatur pauciore numero contenta; cum multiplicari non dicatur illud, quod semel tantum repetitum est. Et esto, præsentatio bis facta sufficiat, ut dici possit præsentationem multiplicatam esse, non tamen adhuc dici posset multiplicata cum ea quantitate, quam requirit concilium; nimirum ut multiplicata sit per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat (quale ad minimum est tempus centenarium, ut Menoch. de arb. casu. 3. Farinacius p. 1. prax. crimin. q. 47. n. 112. Barb. de pos. Ep. p. 3. alleg. 72. n. 35. & c. apud Castrop. l. c. num. 4. nam qui sexagenarium voluit sufficere, intelligendi sunt de depositione testium) intra quod vix contingere potest, quod præsentatio semel tantum repetita memoriam hominum excedat: ita tenet Castrop. *loc. cit.* contra Barb. *loc. cit.* n. 31. Riccium in pr. resol. 127. & c. sententias sufficere præsentationes duas, eò quod pluralis locutio de reg. juris in 6. & dictio *multiplex* in duobus verificari possit, præsertim in materia odiosa, & juris communis restrictiva, qualis hæc est.

2. Respondeo ad secundum: licet per scripturas directè non probetur harum præsentationum immemoriale (cum scriptura non probet memoriam non esse in contrarium) probari tamen indirectè, si probetur per 100. & plures annos fuisse præsentationes continuatas; cum sic tacitè innuatur, nihil esse contrarium. Castrop. n. 5. juxta Rotam.

3. Probatum etiam per testes, si sint ad minimum quadragenarii & deponant, se toto illo tempore vidisse præsentationes continuatas esse, & insuper addant, se ita audivisse antecederent factitatum. Castrop. *ibid.* citans Mol. l. 2. de primogen. c. 6. n. 40. Necesse tamen est, ut deponant, præsentationes continuatas esse per dictum tempus immemoriale usque ad tempus moræ litis. Castrop. citans Barb. *cit.* alleg. 72. n. 38. Item necesse est, ut non constet de infectæ initio, & nullitate tituli; quia tunc, cum jam constet de veritate, cessat præsumptio ex immemoriali resultatans. Mol. *loc. cit.* n. 60. Gonz. gl. 18. n. 49. Covar. apud Castrop. necesse tamen non est in depositione testium vel scripturæ, fieri mentionem foundationis vel dotationis, sed sufficit deponere de multiplicata præsentationis. Gonz. *loc. cit.* num. 46. apud Castrop.

Questio 82. Qualiter præterea probari possit jus patronatus privatorum ex fundatione vel dotatione.

1. **R**espondeo: omnibus illis modis, quibus aliàs à jure tituli probatio conceditur; id enim innuitur per illa Trid. verba: *aliasve secundum juris dispositionem.* Castrop. n. 6. citans Gonz. num. 51. & 58. Barb. *loc. cit.* n. 42. Sic itaque probari potest primò per